List 30. **NOVICE** Tečaj XXVII.

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 28. julija 1869.

Gospodarske stvari.

Postava od 24. maja 1869. leta,

kako naj se uravná zemljiški (gruntni) davek.

(Dalje.)

Oddelek VI.

Kako se ravná s pritožbami ali vgovori.

§. 37. Pritožbe (vgovori).

Ko je vcenitev po celem okraju ali vrstilnem odseku dokončana, naj okrajne komisije predsednik vcenitvene podatke razglasí, enkrat tako, da vcenilni register za ves okraj ali vrstilni odsek odpre vsakemu na pregled, enkrat pa tako, da pošlje prepisek od tega registra za vsako občino in vsako samostojno grajščino dotičnemu županu in grajščinskemu zastopniku z opominom, da se je zoper vcenitev lahko pritožiti pri okrajni komisiji v neprestopnem roku (brištu) od šestih tednov od tistega dné, ko je ta dopis prišel. Župan naj precej oglasí očitno po celi občini, da je vcenilni register prišel, in da se je rok za pritožbe začel.

Zoper vcenitvene podatke ali postavke se lahko pritožijo občine in občinam ne pridružene grajščine, pa tudi vsak posamesni davka plačevalec in sicer tako zastran svojih, kakor zastran tujih zemljišč:

a) če tega ne kažejo prav, ali je ktero zemljišče davku podvrženo ali pa od njega prosto;
b) če prostor ni prav izmerjen;
c) če vcenitev v vrstilno tarifo ni pravična;
d) če je pomota v številih zastran obdelovanja in zastran vrstnih cen v cenilnem registru in če čisti prinos od posamesnih zemljiščinih odvezkov ni prav zrajtan.

Pritožbe se, kakor pritožnik hoče, ali pri okrajni komisiji, ali pri županu pismeno podajo, ali pa z besedo na zapisnik (protokol) povedó.

Pritožbe, ki mu pridejo v roku za-nje odprtem, mora župan najkasneje v osmih dneh po iztečenem roku pred okrajno komisijo položiti, ali pa naznaniti ji, da jih ni nič prišlo.

Podane pritožbe okrajna komisija na tanko pregleda, in če je treba, preišče po lokalni komisiji, v ktero se pa ne dasta tista dva uda od okrajne komisije, ki sta ondukaj vcenjala, ampak dva druga.

Po tem pregledu, oziroma po tem, kar je preiskovanje dalo, — kar se mora okrajni komisiji predložiti, naj le-ta komisija pritožbe, kolikor so pravične, kar najhitreje reši.

Če okrajna komisija pritožbo soglasno zavrže, potlej ni naprej nobene pritožbe več.

Razen tega primera pa naj okrajna komisija pritožbe, kterih celó ali deloma ne more uslišati, s svojim mnenjem in z vsemi cenitvenimi spisi vred položi pred deželno komisijo.

§. 38. Deželna komisija razsoja predloge okrajnih komisij in polaga dokončano deželno cenitev pred finančnega ministra.

Deželna komisija dokončno razsodi pritožbe, po okrajnih komisijah predložene (§. 37.), in oddá finančnemu ministru svoje mnenje o tem, ali je vspeh opravljenega dela gledé na lastno in na sosednje dežele primeren ali ni, ter mu razloží, kako se je izšla vsa precenitev in vcenitev, in pridene vse obravnovalne spise. Finančni minister na to skliče središno komisijo.

§. 39. Sklepi središne ali osrednje komisije.

Središna komisija naj predloge vseh deželnih komisij na tanko pregleda, naj odpravi pomanjkljivosti in spotike, če so ktere, in naj tako po primeri k raznim, posebno obmejnim deželam, kakor tudi po oziru na cenitev posamesnih dežel, dokončno ustanovi vrstilne tarife vseh dežel.

Če se v cenitvi posamesnih cenitvenih okrajev ali vrstilnih odsekov pokažejo tolikošne napake, da bi se za ta okraj ali odsek, tudi ko bi se tarifa premenila, ne mogle odpraviti, ima središna komisija pravico, ukazati novo vcenitev po komisiji, ki se po §. 9. postavi. Zoper to novo vcenitev se je smeti pritožiti; vendar te pritožbe ne zadržujejo naloga davkov.

§. 40. Izkazi o čistem prinosu se popravijo.

Ko so vrstilne tarife po središni komisiji za vse dežele dokončno ustanovljene, dá finančni minister zneske čisťega prinosa, ki jih kažejo dozdanji vcenilni registri, sestave in glavni pregledi, popraviti, in nove sestave čistih prinosov za dežele, okraje in občine napraviti, ker se bo moral na tej podlogi glavni, po postavi ustanovljeni znesek vsega zemljiškega davka na posamesne dežele, občine in davčna zemljišča razdeliti.

§. 41. Kdaj bo kataster pregledovan.

Ko preteče 15 let od tistega leta, kterega se odmeri prvikrat davek po cenitvi vsled te postave storjeni, itd. vsakih 15 let naj se zemljiškega davka kataster iz novega pregleda po vseh deželah ob enem času.

§. 42. Zvršitev te postave.

Finančnemu ministru se nalaga zvršiti to postavo.

V Schönbrunn-u 24. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. Brestl l. r.

(Prihodnjič priloge in obrazci k tej postavi.)

O kmetijski obrtniji.

Spisal Rihard Dolenec.

(Dalje.)

C. Konoplja.

4. pismo.

Koj v prvem stavku tega spisa „o predivstvu", je bilo omenjeno, da zraven pridelovanja in izdelovanja lanú je tudi konoplja, če ne ravno enacega, saj vendar zelo visocega pomena za avstrijsko kmetijstvo.

Za tega del treba, da tudi o tem nekoliko govorim: V tako natanjčnost pa, kakor pri lanu — ako se sme to natanjčnost imenovati — se spuščati tudi pri konoplji, bilo bi skoro nepotrebno. Čeravno se konoplja povsod po lanu nadomestiti ne dá, vendar le so laneni izdelki človeštvu veliko veliko veča potreba. Tako na primer vsak človek skozi celo svoje življenje potrebuje srajce, spodnice, rute itd., kar se od vrvi, vreče in druge konopne debeline reči ne more. Res je sicer, da se dá tudi iz konoplje tanjka roba izdelati; a vendar vsikdar ne taka, kakoršna iz lanú; najtančnejše konopno platno je še le na pol tako tanko, kakor najtančnejše laneno. Nasproti pa lan, kar se trdnosti tiče, konoplje nikoli doseči ne more. Razun tega kažejo tudi skušnje, da, kjer koli se jame predivstvo povzdigovati, je konoplja prisiljena, v kratkem času od tankega izdelovanja odstopiti; ona ni v stanu, kar se tančiče tiče, zahtevam mogočne gospé „mode" zadostevati. Vendar utegne tudi konoplja v kranjski deželi še do velicega pomena dospeti.

To toraj so vzroki, da moremo o konoplji bolj na kratko govoriti. Al konoplja je v vsem tudi manj kočljiva rastlina. Ona ne tirja nikakor takega kmetijskega gojenja kakor lan, zatega del se dajo vsa kmetijska dela z malo besedami navesti.

Že zadnjič smo omenili, da vrvarji potrebno surovo snovo iz tujih dežel kupujejo; to isto veljá pa tudi od platna za vreče, žaklje in jadra.

To vse so snove, kterih ni treba še le daleč na prodaj voziti, kajti Trst in ž njim morje, na kterem se potrebuje največ konopnih izdelkov, sta pred durmi naši deželi.

Da se pri nas na Kranjskem konoplja prav dobro sponaša, o tem ni dvombe. To pa imamo zahvaliti se 1. dobremu podnebju, 2. ugodnemu svetu, in 3. kar je poglavitna stvar, veliki zadovoljnosti te rastline, zarad ktere nam semena ni treba tako izbirati kakor pri lanu.

Da so nektere dežele ali pa posamesni kraji v teh deželah zavoljo odlično žlahne konoplje imenitni, to je znano. Tako, na primer, je laško seme iz Kremone in bližnje okolice, v takem čislu kakor lanéno seme Rigajsko. Tako se hvali tudi seme iz Brajzgaua in Elzasa. Najbliže nam pa je prav dobro seme iz ogerskega komitata Apatin-a, od kodar se dosti semena na Pemsko, Moravsko, Šlesko itd. izpeljuje.

Velicega pomena je pri konoplji to, da sčasoma ne zdivjá tako kakor lan, kajti enkrat priskrbljeno izvirno seme dá v prvem letu ravno tako žlahne konoplje kakor 10 let potem. Vendar je pa treba tudi tukaj nekolike pozornosti. Pabst pravi: Semensko konopljo je najboljše redko v vrste sejati, na primer, okoli njive, na kteri krompir raste.

Posebnosti toraj pri pridelovanju konopnega semena ni. Kdaj da je zrelo, vrabci, ščinkovci in drugi tiči najbolj povedó.

Tudi o konoplji pristojnem zemljišču, setvi in drugem delu do ruvanja je le malo kaj povedati. Konoplja skora na vsakem dobro postreženem zemljišču dobro raste, vendar plitvo ne sme biti. Najbolj služi konoplji zemljišče s črno zemljo, nekoliko soldanasta ilovica ali pa peščena tudi ni slaba. Izvrstno se sponaša na Pemskem in Moravskem, na izpuščenih in posušenih ribnikih.

Kar se kolobarja tiče, je konoplja na mestu po prahi, na novini, po korenstvu, žitu, detelji itd. Celó sama po sebi več let zaporedoma dobro raste, ako jej le gnoja ne primanjkuje, kajti gnoja zahteva dosti na vsaki zemlji. Po konoplji tudi vse dobro storí. Gnojí se konoplji z živinskim gnojem; gnoj pa mora biti že preležan, in pred zimo ali pa koj po zimi naj se podorje. Najizdatnejši je golobjek, ovčjek in človečjek, zmešan z različno šaro, na primer, s sajami, pepelom itd., v tako imenovani zmes ali kompost, kakor Pabst učí.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske novice.

* Pokončavanja hroščev (kebrov) so se začeli umni gospodarji čedalje bolj poprijemati. Baron Mandel v Gradcu je za 140 mernikov hroščev, ki so bili letos na njegovem posestvu na Štajarskem, „Lanah" imenovanem nabrani, plačal 105 gold. V Švajci je lani vlada za nabranih 70.000 mernikov hroščev plačala okoli 8000 gld. Kmetijska družba kranjska ima že dve leti pripravljenih 300 gld., da bi jih po namenu hranilnice razdelila za pokončane hrošče; al, kakor da bi se bil ta mrčes teh 300 gold. vstrašil, spet letos ga je bilo tako malo, da le županija iz Črnega Vrha je družbi kmetijski naznanila 22 mernikov pokončanih hroščev, za ktere bode plačilo dobilo 6 oseb, ki so jih nabirale. Naj pri tej priliki omenimo, da niso tako stanovitna kebrova leta, kakor se navadno misli; zadnje kebrovo leto na Kranjskem je bilo leta 1864. in letos čez 5 let še črvi niso zlezli iz zemlje, kjer so že dokaj škode naredili.

Národne stvarí.

Slovanska národnost ni več igrača.

Nemškutarji, lahoni in magjaroni se še zmiraj tù in tam napihujejo tako, kakor da bi oni trije kralji bili Avstriji. Al temu napuhu kljenka zadnja ura. Slovani čedalje živeje čutijo, da so narod, ki v ustavni državi ni vstvarjen zato, da bi drugim narodom hlapec bil; oni nočejo gospodovati drugim, a siti so gospodstva tujega. Avstrija je dosti velika, da narod ni narodu nikjer na poti v národnem gibanji, in imajo tudi pravico to zahtevati in bojo to zahtevali.

Naj bralcem svojim danes priobčimo dva živa dokaza čedalje iskrenejše zavesti slovanske.

Eden nam je pismo slovanskih dalmatinskih ladijinih lastnikov in kapitanov, s kterim nameravajo delegaciji na Dunaji protest poslati, da na novih zastavah avstrijskih kupčijskih ladij ni slovanskih barv. To pismo je v Trstu podpisalo nad 30 ladijinih lastnikov in kapetanov.

Glasí se blizo tako-le:

„1. dan avgusta t. l. dobí postava od 24. decembra 1867. zarad nove avstrijsko-ogerske ladijine zastave svojo moč.*) Podpisani ladijini lastniki in kapetani nočejo one postave napadati, al kot svobodni državljani morajo sl. delegaciji na srce položiti, da se predrugači ta postava in sicer tako, da tudi slovanske barve na zastavi najdejo svoje mesto. Zastava je znamenje

*) In prememba te zastave, ki jo zahtevajo Magjari, stojí v stroškovniku delegacij zapisana z 28.000 gold. Koliko denarja — in to prav nepotrebno! V kolikošne stroške nas bojo Magjari še zakopali?! Vred.

naroda ali države, pod kterim se vsi sinovi enega naroda ali ene države v srečnih ali nesrečnih dnevih zbirajo tako kakor pod streho očetovo. Kakošno moč do srca ima tako znamenje, vé le ta, kdor je svoje žive dni bival daleč od doma, in hipoma med sto in sto tujimi zastavami zagleda svojo domačo zastavo. O takem pogledu se oživí domoljubje iznova in narodni ponós se dvigne človeku. Tako dela zastava na Angleža, tako na Francoza, tako na vsak drug narod svetá, — le na Slovana, žalibog! ne, ki je avstrijsko-ogerski državi podložen. Nova avstrijsko-ogerska zastava ne more Slovanu navdihniti nikakoršnega domoljubja, — ona ga marveč le spominja narodnega trpljenja in mu zaduší vso njegovo narodno navdušenost. Mi ne vprašamo: kamo pridemo s tem? — mi vprašamo le: ali je to pravica? Odločno moramo odgovoriti, da ni! Nekdanja avstrijska ladija tudi ni bila brez pogreškov; al saj to dobro je imela, da v narodnem smislu ni bila enostranska. Zdaj ko je Njih Veličanstvo enake pravice vsem narodom priznalo, je prav velika napaka to, da ravno tisti narod, ki edini sam dela avstrijsko mornarstvo, se popolnoma v nemar pušča. Prašajte le od Trsta do Kotora: kdo da so avstrijski mornarji, kterega naroda so? In slišali boste, da so Slovani. Naša misel je tedaj ta, da ne zahtevamo nič nespodobnega, in da 18 milijonov Slovanov v Avstriji, ki nikdar nikoli niso oskrunili zastave avstrijske, to isto zahtevati more, kar zahtevata Nemec in Magjar!"

Dalje razlaga pismo, da bi se na razstavah mornarskih prav dobro razvrstiti dale narodne barve in sicer tako, da beli križ pride v sredo; zgorej na eni strani staro-avstrijske barve, pod njo zelena (ogerska), na drugi strani gori modra (slovanska) in pod njo rdeča barva. — „Radovedni smo — pravi dopisnik iz Zadra v „Zukunft" — kako bote delegaciji rešili to peticijo? Naši mornarji se ne dajo v kozji rog vgnati". (Menda se ne motimo, ako rečemo, da bode velika večina delegacijska pravično to zahtevanje — djala „ad acta".)

Drugo veselo in zeló pomenljivo znamenje, da zavést národna slovanska še čedalje bolj živí v Avstriji in se oglašuje tudi med vojaki, je pa telegram, ki sta ga dva c. kr. česka polka iz Olomuca poslala taboru poleg Gradišča Mnihovega, ki se je glasil tako-le:

„Našim bratom na taboru poleg Mnihovega Gradišča 11. julija! Po postavah vezani se ne moremo udeležiti tabora Vašega. Zato vsem slovanskim bratom in hčerkam iz srca kličemo: „Na zdar! (na zdravje!)" Bratje! ljubezen do predrage domovine in do národnih pravíc z Vami deleči krepčamo si tudi svoje močí! Naše geslo je: Svoboda za Bohemijo, Moravijo in Šlezijo!" Olomuška polka 74. in 36." (Ali so tudi vikše vojaške oblasti ta telegram zaslišale s tako radostjo kakor taboriti poleg Mnihovega Gradišča, to je zeló dvomljivo; svetu pa je dokaz, da tudi tesna vojaška suknja ne zadušuje roljubja več, ki se strinja z blagrom Avstrije.

Vrtec lepoznanski.

Prijateljici.

Novela.

Poleg Dragoile Jarnevićeve svobodno posnel J. Levičnik.

(Dalje.)

V.

Zopet nahajamo se v dolinici N—*ske grajščine.

Nastopila je bila mila spomlad; gola zemlja odela se je zopet s travo in različnimi cvetkami, gora pa z zelenim listjem. Glogovo grmovje je stalo v najlepšem belem svojem cvetu, ter je bilo videti iz daljave kakor deklica, zavita v tanko naličje svoje nedolžnosti.

Na večer je bilo. Zapadni vetrič šumljal je po mladem listju vinske trte, potočič žuborel je mirno v dolini; mesec svetel je na vedrem nebeškem oboku, in le tu in tam ozirala se je kaka svitla zvezdica s svoje višine na mirno zemljo, med tem ko so druge neštevilne njihove tovaršice zatemnjevale v sreberno-beli mesečini. Mirisne sapice so hlapele iz cvetoče zemlje in zakasnjeno v svoje gnjezdo ptičico pozdravljali so radostno čvrčeči mladiči njeni. Izprek loga cinkal in odmeval je glas večernega zvona in razlegal se dalječ ob dolini po vinogradih in zelenih logih, ter brenčé v zraku pobratoval se s tihim večernim vetričem.

Ko glas zvona omolkne in čvrčanje tičic prestane, začuje se izpod nekega grma tih globok zdihljej, ki pa je zdajci, zedinjen s tihim vetričem, zginil prek doline. — Je li bil to cvet padajoč od gloga, obžalovajoč svoje kratko življenje; ali je bil grm sam, zdihovajoč po svojem zgubljenem kinču?.... To ni bil zdih padajočega cvetja niti glogovega grma, — ampak izvil se je iz otožnega srca Ljuboslave, tugajoče po zgubljeni prijateljici. — Odkar se je v Karlovcu v neizrekljivi svoji žalosti poslovila od Judite, ni še čula glasa o njej, in nemir in skrb napolnjevala jej je dušo, da bi se jej ne bila pripetila kaka nesreča. Bolehnemu očetu si ni upala razkrivati svojih dušnih britkosti, da bi jim s svojimi solzami ne ranila srca; — druzega pa tudi ni imela pod solncem, da bi mu bila kaj potožiti mogla.

Po hudi nevihti nastopi sopet lepo, vedro vreme. Le za Ljuboslavo ne pridejo več jasni, solnčni dnevi.

Minuli so bili zopet tedni in meseci, minul nekako ravno leto in dan. — Očetova bolezen prihajala je čedalje hujša. Podrla ga je poslednjič na posteljo tako, da se nič več ni mogel ganiti z nje. Ker je mnogo dni neprestano stregla ob postlji bolnemu očetu, silil jo je on sam pod vedro nebo, da bi se — tako so djali oče v britki šali — porazgovorila z vetričem, napila se mirisnega zraka, ter okrepčala si po dolzem sedenji zastale ude. Ogrnila se je toraj v svoj beli plašč, poljubila očeta v bledo čelo ter zopet šla k svojemu že od zdavnej priljubljenemu kraju. Solnce se je bližalo tudi danes že zapadu; vsede se, kakor po navadi, pod cvetoči glogov grm, prekriža si roke na prsih, in — zamišljena tako sedí. — Kaj neki premišljuje zopet? Misli li, kam da hoče zdaj svitloba dneva, ki od le-tod izginuje? Ali misli morebiti, od kod vetrič pihljá? — Ne vemo! . . . . . Pristopimo bliže in poglejmo jej v črno okó.

Da! ravnoprav svitlo je še v zraku; izhajoči mesec ga tudi zraven še nekoliko razsvitljuje, toraj nadjamo se, da zaznamo vse, o čemur naša blaga Ljuboslava sanja, o čemur tako tiho premišljuje in duhta. — Glejmo tedaj! Poleg spomina na Judito, ljubljeno prijateljico in sestrico njeno, sili se jej še nekdo v srce, s kterim se kratkočasi v svojih mislih. In kdo je le ta nekdo? — On je pomočnik očetu pri gospodarstvu, njega desna roka. Zal, vrl mladeneč je. Ljuboslavina vmišljija našla je v njem dušo, ki se je porazumela z dušo njeno; našla si je bitje, kakoršno si je od moža pričakovala, kteremu bi mogla pouzdati srce in dušo svojo..... Krasen je bil le-ta mladeneč; al edine telesne brhkote ni si imela Ljuboslava še kot vzor. Plemenito srce, plemenita duša mora kinčati onega, na kogar bi se ona navezala; svoboden v delovanji in mislih brez drzovitosti, z vdanim duhom brez hlimbe; z ljubečim srcem brez prilizovanja, ki se pogostoma čuje: „ti si moja večna ljubezen, solnce mojega življenja, brez tebe mi

ni ne živeti ne umreti itd.“ in še mnogo tacega, s čimur navadno mamijo sladkači dekliška srca....

Sprva Ljuboslava sama ni zapazila razvijanja teh čutil v sebi, od kterih se je nenadoma in v hipu omrežena videla; al tem čutilom zdaj ustavljati se bilo je prekasno. Pa čutil svojih tudi ni hotela tajiti; ni se hotela ogniti najprijetnejših, najsladkejših uric človeškega življenja.... Dozdevalo se jej je, da je dozdaj dolgo dolgo spala, naenkrat pa da jo je probudila iz mamljivih sanj neka čudovita svitloba, pobliskajoča se jej v oči; le-ta svitloba pa je bila žar Ljubkovičevih očí, ktera jo je izbudila, in vnela jej h krati v srcu plamen tistega blagega, sladkega veselja, ktero do drobnega popisati se je že zastonj trudilo tisočero in še več peres. Da! nepopisljivo veselje je vnemala misel na Ljubkoviča v srcu Ljuboslave; na tihoma štela se je srečno, in v to srečo utopljeno najdemo jo vnovič sedeti zamišljeno pod cvetočim glogovim grmom. Bi li mogli tudi slišati, kaj lahko gibajoče ustnice njene ravnokar tihoma šepetajo?... Da, čuje se tihi zdihljej in zraven hrepeneče besede: „Oj, da bi vedela, da resnično za mene čuti to, o čemur njegove očí govorijo; da bi bila prepričana, da ne ljubi druge, da ni še nikoli na nobeno žensko bitje navezal srca svojega“.... Pri teh besedah pritisne roko na prsi in omolkne; v očesu zasveti se solza, solza bistra ko kristal, ki se more zabliskati le samo v očesu taistega, čegar čuti se zibljejo še v zavesti nedolžnosti in ktera zavest navdaja človeško srce z rajskimi čutili.

Zamišljenost Ljuboslavino razdrami zdaj neka tiha hoja poleg grma; prestrašena ogleda se, in — Ljubkovič stal je pred njo!

„Nije ga na vsi zemlji pristojnejšega pajčalona, gospodičina, od belega glogovega cveta, ki vas je po vsem životu obsul..... Vidite, kako rado se loči od vejic, samo da vaše vilinsko truplo odeti more“ — reče pristopivši in priklonivši se Ljubkovič.

Devici rdečica zalije obraz in oko jej zabliskne; — prvi pot bila je tako z Ljubkovičem sama, in prvi pot v življenji čuti se tako zbegano, da jej sapa zapre besedo. — Čez nekaj časa se vendar zbere in pravi: „Gotovo me bolni oče potrebujejo, in vi bili ste tako dobri....“

„Ne, gospodičina, vaš ljubljeni oče sladko počivajo in spijo. Dovršivši po večem svoja opravila iskal sem vas v vaši sobi, ker pa vas nisem najdel ondi, napotil sem se, kamor me je gnalo srce“.... odvrne prijazno Ljubkovič, ter sede poleg Ljuboslave na mehko travico. — Ljuboslavi zatemní se pred očmí, živahno in močno tolče jej srce v prsih, in roka, za ktero jo je bil Ljubkovič prijel, tresla se jej je ko šiba. — Zdaj zašepetá Ljubkovič nekaj, tiho, nježno; — Ljuboslava nagne glavo, pobesi očí....

Radi bi čuli, kaj naznanja Ljubkovičevo šepetanje; al potok v dolini zažuborel je glasneje, zapadni vetrič šumljal je bolj pogostno z zelenim listjem; tudi zbodljivi grm ne dopusti nam bliže stopiti, da čujemo, kaj zali mladeneč na tihem razodeva Ljuboslavi!....

Kmalu se glasneje žuborenje potoka zopet vmiri, zapadni vetrič bolj rahlo igrá z vejicami glogovega grma, kteri obilno vsiplje beli cvet na dve srečni bitji, ki se nahajate ravnokar v najblažniših trenutkih prve ljubezni, v trenutkih, o kterih je pel izmed prvakov nemških pesnikov, Miroslav Šiller, in za njim naš slavni Koseski:

„O! up sladák, o nježne želje,
Ljubezni prve zlati čas!
Očesa zro nebes veselje,
Topí nam srce rajski glas.
O! da bi vedno v cvetju bila
Ljubezni mlade doba mila!“

Večernica je bila že vzšla, polni mesec je plaval v vsi svoji brhkoti ter nastavljal svojo pot dalje in dalje tje po neizmernem višnjevem obzorji; v logu pa odmevali so koraki, in pod senco starih hrastov videti sta dva presrečna, vrnivša se polagoma proti domu. To sta nam Ljubkovič in Ljuboslava.

V kasni noči, ko je že vse počivalo v gradu, najdemo Ljuboslavo pred sliko Matere Božje klečečo in iskreno priporočujočo se Bogu. Današnji dan bil je namreč najneobičnejši med vsemi, kar jih je še doživela, in mladinsko njeno srce, ki ni moglo tolikih dušnih vtisov brez kakih nasledkov v-se sprejeti, olahkovalo se je v iskrenih molitvah in v vročih solzah. — Od brežulka iznad doline, kjer je nekdaj rešila Judito očividne smrti, prinesla je nocoj nova, blaga, srčna čutila; — od bolniške postelje ljubljenega očeta pa strah pred bližnjo ločitevjo in osamljenjem. V kalnem očesu in vpadlem obrazu očetovem brala je le predobro njihovo vidno pešanje in oslabljenje. Tako srečavanje toliko različnih čutil! — pač ni čudo, da je potrlo srce in dušo blage deklice tako, da se je zgrudila na kolena ter v molitvi si iskala okrepčanja. Dolgo dolgo jo vidimo tako zamaknjeno v tiho pobožnost, — globoki zdihi dvigujejo se jej iz srca, dokler poslednjič okrepčavno spanje ne zatisne njenih trudnih očí.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Štajarskega. — Slovenci! Skoraj bo leto in dan tega, kar smo se v Ljutomeru pri prvem taboru pod milim nebom zbrali, pogovarjali se in sklepali o naših najsvetejših, pa tudi do zdaj najbolj zanemarjenih pravicah. Od tistega časa se je že več nego 85 jezer Slovencev v 7 taborih zbralo, kjer so enoglasno pod milim nebom izrekli, da hočejo biti zvesti Avstrijani ali ob enem pa tudi ravnopravni z Nemci, Madjari in Italijani, da nečejo ne ene trohice več, pa tudi ne ene trohice manj národnih pravic kakor jih ti 3 narodi v našem cesarstvu vživajo.

Mogočno se je razlegal glas teh 85 jezer naših bratov, ali še je bilo premalo dozdaj. Treba je da se mi Slovenci v vsakem mestu, v vsakem trgu, v vsakem okraji, v vsakej fari, tako rekoč v vsakej vesnici v tabore zbiramo, da ves slovenski narod kakor en mož na noge stopi in soglasno zahteva pravice, ktere mu gredo po Bogu in pravu.

Iz tega obzira vas vabijo podpisani možje na tabor v Ormuž, kteri bo v nedeljo 8. avgusta 1869 ob štirih popoldne v Kečkovem logu pri cesti v Središče. Pogovarjali se bomo tam in sklepali o naših najsvetejših pravicah in tudi o raznih drugih nam vsem neizmerno potrebnih stvaréh.

Vsak tabor je tako imeniten shod, da ne bi ga smel zamuditi nihče, kdor koli more z doma!

Torej na noge, slovenski možje! posebno vi iz Ormuškega, ljutomerskega in ptujskega okraja, vsakdo naj pride, bodi si kmet, želar, nagornjak ali vincar, v nedeljo 8. avgusta popoldne na tabor v Ormuž!

Samo ako bomo na jezera zbrani Slovenci povsod po besedah sv. evangelija na tiste dveri trkali, skozi ktere se gre k našim narodnim pravicam, bodo se nam gotovo enkrat odprle! —

Dr. Ivan Petovar, odvetnik v Ormužu; Ivan Kukovec, posestnik, okrajni zastopnik in šolski svetovalec v Ljutomeru; Davorin Stanič, posestnik v Hardeku; Ivan Farkaš, posestnik, župan in okrajni odbornik iz Ilijaševec; Matija Horvat, krojač v Ormužu; Andrej Rajh, posestnik in župan iz Pristave; Andrej Zidarič, posestnik v Hardeku; dr. Anton Klemenčič, župnik, okrajni odbornik in šolski svetovalec v Ljutomeru; Jurij

Masten, posestnik v Pušincih; Vekoslav Hercog, zdravnik v Ljutomeru; Jožef Munda, posestnik v Pušincih; Vatroslav Mohorič, posestnik, župan, okrajni zastopnik in šolski svetovalec iz Podgradja; Davorin Grivec, krojač na Hardeku; Ivan Rajh, posestnik na Cvenu; Blaž Štiberc, posestnik v Pušincih; Anton Rotar, posestnik in župan v Cezajnjevcih; Andrej Habijanič, posestnik na Hardeku; Jožef Hanželič, posestnik na Hardeku; Ivan Novak, posestnik in župan iz Vogričevec; Jožef Seifrid, posestnik, okrajni zdravnik in zastopnik v Ormužu; Andrej Filipič, posestnik in župan na Cvenu; Gašper Majhenič, župnik v Ormužu; Andrej Polanič, posestnik in župan v Presiki; Janez Simonič, podžupnik v Ormužu; Jurij Gšela, posestnik in župan iz Noršinec; Blaž Gruškovnjak, bilježniški koncipijent v Ormužu; Anton Bežan, posestnik, župan in okr. zastopnik iz Krištanec; Blaž Sova, posestnik in krčmar v Ormužu; Anton Božič, posestnik in okrajni šolski svetovalec iz Radoslavec; Matija Fric, okr. zastopnik in župnik pri sv. Miklavžu; Franc Jurinec, posestnik in okrajni šolski svetovalec iz Vržejskega trga; Ivan Stoeger, posestnik na Hardeku; Ivan Kardinal, posestnik v Pušincih; dr. Ivan Magdič, posestnik, okrajni zastopnik in zdravnik v Ormužu; Ivan Dragotin Huber, posestnik in knjigovez v Ljutomeru; Franc Jakl, posestnik v Središči; Ivan Kosi, podučitelj v Ormužu; Vekoslav Šonaja, posestnik in okr. odbornik iz Vržejskega trga; Jožef Lesijak, posestnik in župan v Pušincih; Jakob Zidarič, posestnik in župan na Humu; Ferdo Goričan, posestnik in usnjar pri Veliki nedelji; Davorin Petek, trgovec pri Veliki nedelji; dr. Jakob Ploj, odvetnik, véliki posestnik in načelnik okrajnega zastopstva v Ljutomeru; Jožef Moharič, veliki posestnik, okrajni zastopnik in župan v Hermancih; Matija Zemljič, posestnik in trgovec v Ljutomeru; Ivan Bedjanič, posestnik in župan v Obržu; Ivan Vučina, posestnik, sodar in občinski odbornik v Ljutomeru; Ivan Kosajnč, posestnik v Pavlovcih; dr. Valentin Zarnik, odvetniški kandidat in dež. poslanec v Ljutomeru.

— Ravnateljstvo južnih železnic je vožnino med Celovcem, Ljubljano, Zagrebom, Kanižo in Ormužem k taboru v Ormuž in nazaj za 6., 7., 8., 9. in 10. dan avgusta na polovico znižalo; v to pa je treba, da vsak, kdor se na ormužki tabor po znižani ceni želí peljati, izkaznico ima, ktera se v čitalnicah in pri taborskem odboru dobiva.

Taborski odbor.

— *(Službo potovajočega učitelja)* za sadje- in vinorejo in kako ravnati z vinom v kleti ali hramu, oklicuje štajarska kmetijska družba. Kdor želí to službo, mora se izkazati s spričali teoretičnega in praktičnega znanstva, in povedati, koliko plače zahteva. Znanstvo slovenskega jezika je neobhodno potrebno. Zadnji čas do konca avgusta t. l. naj se prošnje pošljejo odboru štaj. kmetijske družbe v Gradec.

Iz Vipavske doline 24. julija. — Naj Vam naznanim sleparsk manever iz enega kraja naše doline pri volitvah za kupčijsko in obrtnijsko zbornico. Neki berič je dobil nalóg, delati na to, da se volijo tisti kandidati, ki jih je nasvetoval oni komité, ki je duša ljubljanskemu nemškemu kostitucijskemu društvu. Ker pa vipavska dolina nikakor ni zemlja za nemškutarijo, izduhtal si je nekdo, ki ga dobro poznamo, to-le zvijačo: imena móž, ki jih je nasvetovalo národno društvo „Slovenija," so se izdala za te, ki jih ponuja nemški „centralcomité," — imena tega „centrala" pa za Slovence, — tedaj ravno narobe. Da se ne primeri kaka pomota, bila so imena móž, ki jih „Slovenija" priporoča, še prekrižana — in berič je imel po tem „quid pro quo" nalóg, da skrbi za to, da se volijo le — Slovenci! In tako so se Rister, Legat, Samasa itd., nosili za Slovence okrog! To vemo, da te možé božjast zgrabi, ako slišijo, da se čisto njihovo nemštvo proklamuje za slovenstvo! al „hilf was helfen kann" ali po naše: „v sili vrag tudi muhe jé."

Iz Vipave 24. julija. *(Čudna postrežljivost.* *) Uradniki, kteri sicer ne storijo radi kake stopinje na kmete brez diete, so se te dni gotovo brez plače po naših vaséh trudili. Zakaj? Morebiti za kratek čas, ali pa jih je kaj druzega okoli gnalo? Gotovo je saj to: Komaj so bili volilni listi kupčijske in obrtnijske zbornice trgovcem in obrtnikom razdeljeni, so se brez pomude nekteri poslanci na pot po vaséh podali ter volilcem svoj „dober svèt" ponujali. Kako daleč bo segel ta njihov „dober svèt", ne vemo; to pa vemo, da velika večina volilcev vipavske doline ne mara za kandidate, ki jih ljubljanski „centralcomité" po deželi ponuja, ker naši ljudjé vejo, da iz tega mlina prihaja le nemškutarska moka. Iz tega pa se tudi razvidi, koliko veljave imajo take baže volilni listi iz Ipave, ako k volilni komisiji priromajo v Ljubljano. Res prečudna postrežljivost!

Domoljub.

Iz Vipave — došel je „Novicam" ravnokar dopis, ki na drobno popisuje, kake sleparije so se godile tukaj z volilnimi listi za kupčijsko in obrtnijsko zbornico; al manjka nam prostora, da bi ga natisnili celega; toraj posnamemo iz tega samo to, da iz trga našega doide volilni komisiji protest, s kterim večina tukajšnih obrtnikov preklicuje svoje volilne liste, ktere so premoteni pobiračem izročili.

Podkorenom 20. julija. J. Z—r. — Lepa hvala dopisniku „Tagblattovemu", da se v laží polnem časniku tudi mene in še enega tovarša spominja, ki sva bila na taboru Vižmarskem. Da sva bila na taboru, to je res; al besede, da sva midva le po druzih opravilih to daljno pot naredila in se le „memo gredé" in „iz zgolj radovednosti" pri tej priložnosti tudi tabora udeležila, so besede, kakor je njega lepa navada, prav debelo zlagane. — Ne jaz ne moj tovarš nisva imela ne najmanjšega druzega opravila v Ljubljani ali poleg nje. Sama sveta dolžnost braniti in zahtevati z ogromno množico zbranih vrlih nam bratov pravice mile naše domovine naji je na dolgo pot vzdignila. Ako bi naši dolinci bili popred pomen tabora tako dobro poznali nego zdaj, bilo bi jih gotovo obilo število na Vižmarje romalo. — Akoravno vi nasprotniki naših svetih pravic mislite, da imate kakor pajik vso našo gorensko stran v svojih pajčevinah zapredeno, vam z dobro vestjo v obraz rečemo, da se zeló motite! Res se sèm ter tjè še kak zastaran grešnik nahaja, ki v nemškutarske želje vtopljen, z „Tagblattom" v roki sèm in tjè dirja in ljudí na njega limanice vjeti ali že odpadle si zopet pridobiti želí, — al z vedno manjim vspehom. Tudi na nas Gorence je jelo solnce gorkejše žarke národnega duha razlivati in spavajoče ljudstvo iz mnogoletnega spanja dramiti. Kmalu vam bode toraj tudi pri nas odkljenkalo; saj se čedalje bolj širi zavest, da narod ne živí, ako mora plesati, kakor se mu gode v tujem jeziku.

Iz Bohinjske Bistrice 15. julija. T. Z. **) — Po dolgem deževju je zadnji teden nastala velika, za naš kraj nenavadna vročina; polju je to prav dobro délo. Med tem časom prišle ste dve hudi nevihti: ena 11. dne t. m. zvečer, pri kteri je nekemu kmetu v Češnicah strela v hlevu tri krave ubila; k sreči se ogenj ni vnel; — druga nevihta je bila včeraj popoldne; na našem pašniku je med čedo, blizo pastirja, strela udarla

*) V kranjskem okraji pa je, kakor se je zadnjič iz Kranja pisalo „Triglavu", berič ob enem nosel glasovnice in pa kandidate centralnega komiteja. Res čudna postrežljivost! Še beriče ima v svoji službi ta „komité", ki je „Fleisch vom Fleische des konstit. Vereines". Potlej pa pravite, da to društvo ni liberalno!

**) Odgovor zarad gnojne solí drugi pot. Vred.

in petero drobnic ubila; pastir ni bil poškodovan, čeravno je od strelnega puha se na tla zvrnil. — Žetev se je ta teden pri nas pričela; polje obeta dosti dobro letino.

Iz Ljubljane. *(Deželni odbor)* je v poslednji seji sklenil, da se županijam, ki so že pasji davek vpeljale ali ga vpeljati hočejo, podajo vodila, po kterih se v pravem redu more pobirati ta davek; temu poduku pa se bojo dodali tudi predpisi c. kr. ministerstva, po kterih se odvrne ali zatare steklina. — Račun družbe kmetijske, kako se je obrnil dosihmal denar c. kr. ministerstva kmetijstva, je deželni odbor vzel v pregled. — Na vprašanje c. kr. deželne vlade: ali se deželni odbor hoče udeležiti komisijskih razgovorov o prenaredbi deželnega žebčarstva in kobilstva, se je odgovorilo, da. — Vlogo cestnega odbora Kamniškega in mnozih županij v ta namen, da bi se soseskina cesta od Radomelj čez Homec noter do Kamniško-Trzinske kantonske ceste vvrstila med konkurencne ceste, je deželni odbor po §. 16. dotične postave izročil c. kr. deželni vladi s prošnjo, naj pové, ali od njene in vojaške strani ni nobenega zadržka proti temu vvrstenju. Ako ga ni, bo deželni odbor to vvrstitev nasvetoval dež. zboru. — Na vprašanje vladino: iz koliko udov naj bi obstala deželna komisija za prenaredbo gruntnga davka, to je, ali iz 6 ali 10 razun c. kr. deželnega glavarja, izmed kterih polovico voli c. kr. finančno ministerstvo (in sicer saj polovico teh udov iz vrste gruntnih posestnikov), polovico pa deželni zbor? je deželni odbor odgovoril, naj jih bode 10, in sicer zato, ker je stvar zeló važna in čem več glasov se sliši, tem bolje je, in drugič tudi zato, ker kranjska dežela, ki je majhna, ne bode imela podkomisij.

— *(Vojakom kranjskim)*, ki so bili v zadnji vojski ranjeni in so invalidi postali, ali če teh ni, za njihove vdove in otroke, ali če tudi tacih ni, za uboge dosluženе vojake se bode 18. dan avgusta, to je, na dan godú cesarjevega 12 daril podelilo po 39 gold. 90 kr. Ta denar je po milošnjah nabralo društvo dobrotljivih gospá. Prošnje se imajo zadnji čas do 12. avgusta izročiti c. k. deželni vladi v Ljubljani. — Se vé, da vsak krajcar je dober, ki ga dobí siromak; al da se še od tacega ubozega, zberačenega denarja mora kuponski davek odrajtovati in da se vsacemu siromaku tako darilo od 50 gold. prikrajša na 39 gold. 90 kr., to je vendar prečudno. Potlej pa toliko javkate o tako imenovani „todte Hand“! Kakošna roka pa je ta davkarska?

— *(Oznanilo c. k. vojnega ministerstva)* tudi v slovenskem jeziku kliče mladenče v službo cesarskega mornarstva kot mornarske učence. Jemljejo se mladenči, kteri so 15. leto spolnili in 17. še niso prestopili, so lepega obnašanja, bistrega uma in krepkega života, dobrega vida in ki saj nekoliko brati in pisati znajo. Oni se bodo podučevali na posebni učni ladiji (šolski barki), da postanejo mornarji in mornarski podoficirji, ter dobivajo popolno obleko in živež, vrh tega pa še na dan 14 krajc. Da se kdo vzame med mornarske učence, morajo njegovi stariši ali jerof podati pismeno prošnjo pomorskemu admiralu v Polju (Pola) po njim najbližji dopolnivni c. kr. okrajni komandi. Taki prošnji se mora pridjati: a) krstni, rojstni in domovinski list; b) spričevalo od graduiranega vojaškega zdravnika, ktero potrjuje, da je prosivec v primeri svoji starosti krepkega života in je sposoben za mornarsko službo; c) spričevalo od dotične politiške gosposke zastran lepega obnašanja; d) šolska spričevala, ako je bil prosilec v kaki šoli, in poslednjič e) poverjeno zavezno pismo (revers) od očeta ali jerofa, da ga ne bo nazaj tirjal, dokler traja njegov učni tečaj, a da ga brez vgovora nazaj vzame, ako bi v tem času, ko se učí, ne zadostil, in da po dovršeni mornarski šoli bode celih deset let služil pri c. k. mornarstvu. Dotične prošnje se imajo vpoložiti najdalje do konca meseca avgusta t. l.

— *(Poštni hitri voz med Kranjem in Bledom)* hodi zdaj vsak dan, ki je v zvezi s poštnim vozom med Ljubljano in Celovcem. Vzame pa ta voz vselej le 4 popotnike seboj, ki se morejo že v Ljubljani za celo pot v Bled vpisati. Pride se v Bled ob 11¼ ure dopoldne; iz Bleda pa se odide ob 12½ ure popoldne.

— *(Es ist vollbracht!)* Gospod Luka Svetec je ob magistratno službo. Službo tretjega magistratnega svetovalca je dobil gosp. Perona; ali gosp. Svetec dobí penzijo ali pa ne, tega še ni povedala gemeinderathova pratika. Mi gosp. Peroni, ki je izvrsten uradnik, prav iz srca privoščimo to službo, ktero bi bil že davno lahko imel, ako bi bil hotel, — a tudi to dobro vemo, da gosp. Svetec nikakor ne bode obupal zarad tega prigodka; vendar tù gré za vse kaj druzega, — „gemeinderath“, ki šteje v svoji vrsti glavarje konštitucijskega društva, se je moral po njihovem programu „na novo organizirati“, in s tem „programom“ se vé, da se ne vjema — Svetčeva služba. To se mora pred svetom konstatirati. Ako bi se bila ta služba oddala po tehtnosti razlogov, ki so navedeni v kompetenciji, nobeden drug bi je bil ne mogel dobiti kakor gosp. Svetec. Zdaj ima deželni zbor „lep izgled“, da tudi on „organizira‘ službe v bolnišnici deželni. Exempla trahunt.

— *(„Tagblattov“ referat)* o shodu volilcev okolice ljublj. vrhniške zarad volitve deželnega poslanca je presmešen, da bi o njem kaj več rekli kakor to, da se nikomur ni branilo odkritosrčno svojega mnenja razodeti in da tisti „Mann aus dem Volke“, kterega „Tagbl.“ tako ljubka“, je kakih 6 besedí spregovoril še le potem, ko je bil po svojem gospodu sosedu izrečno pozvan, naj tudi on pové svoje mnenje. 5 do 6 precej tihih besedí to je bilo vse, kar je pozvani volilec govoril, in to „Tagblatt“ imenuje — „Rede“. In kakor 5—6 besedí nikjer na svetu ni „Rede“, tako tudi laž, da „nach der Rede des schlichten Mannes aus dem Volke“ je nastopilo „stummes Schweigen und Entsetzen der Volksführer“, ni resnica; „grosse Heiterkeit unter allen Wählern“ bi bil moral „Tagbl.“ reči, ako bi se resnice ne bál. A tudi to vemo, da ta „schlichte Mann aus dem Volke“ je še zmiraj saj toliko naroden mož, da ne mara za nemškutarsko „Tagblattovo“ ljubezen, in ako bi rekrutbe ne bilo in ne bi imel sina, da ne bi bil morebiti prilike dal „Tagblattu“, mu glorijo peti. Iz vseh „Tagbl.“ čenčarij se pa vidi jasno to, da gospod Kotnik, ki ga „Slovenija“ priporoča za deželnega poslanca, je mož tako dobro izbran, da se ga še „Tagblattove“ ôse ne drznejo dotakniti. Zato mirnega srca „Slovenija“ prepušča kandidata Pajka „Tagblattovcem“.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Državni kancelar grof Beust ima tako umetno pišalko, da mu poje, kakor ravno družba potrebuje. Ko je bil unidan v odboru delegacijnem, ki je prevdarjal povišano plačo za oficirje, kazal je na to, da ne bi bilo varno oficirjev žaliti s tem, da se jim ne dovoli povišana plača kakor jo vojni minister nasvetuje, kajti mogoče je, da vnanji sovražnik pretí varnosti državni, kakor utegnejo varnosti ustavnega reda nevarni biti domači sovražniki in so jej res nevarni. Tukaj je pišalka Beustova tako hudo C-dur brenčala, da je „Presse“ morala ta brenk tolažiti z moll-akordi.

Grof Beust pa tudi koj drugo zapoje, in tako je pri obedu zbora železničarskega tako dobre volje bil, da je v napitnici svoji med drugim rekel: „Gospôda! o miru Vam ne bom govoril; jaz ne vidim nikjer nevarnosti za mir; ni tedaj treba piskati na pišali mirú“. Strahopetci toraj, ktere je vstrašil uni govor, more tolažiti ta.

— Finančnemu odboru dunajske delegacije je finančni minister Brestl razložil, kako da bode za naše (neogerske) dežele z državno mošnjo stalo v prihodnjem letu. Brž ko ne bode primanjkalo 26 milijonov gold. Kakih 22 milijonov — misli minister — bi se dalo dobiti po poplačilih železnic, po plačilih za prodana državna posestva, in če se prodajo še druga državna posestva, ki so za prodaj že dovoljena, — ostali še 4 milijoni bi se morali na pósodo vzeti. — Po takem se pač mora vprašati: kaj pomaga to, da se davki vekšajo, da se nenavadni davki preminjajo v navadne, če le tudi za eno leto, ako to, kar je prejšnji čas nenavadno bilo, postaja zdaj navadno? Če ob časih, ko ni nobenih priprav za vojsko treba in tudi nobene vojske ni, primanjkuje samo v Cislajtaniji po več kot 20 milijonov gold., kamo pridemo? In kaj bode še le potem, ko ne bomo imeli nič prodati? In vendar čenčajo „liberalni“ časniki, da to ministerstvo cenejše vlada in bolje gospodari; kdor davek plačuje, nič ne čuti od te dobrote, in kdor tak državni račun pregleduje, kakor ga je razložil zdaj dr. Brestel, da nikoli ne shajamo z dohodki, ta pač lahko vidi, koliko resnice je v medenih besedah „liberalnih“ časnikov.

— Zdaj ko delegaciji na Dunaji odločujete stroške za armado avstrijsko, utegne na pravem mestu biti, da bralcem našim povemo število vojakov v Evropi, in koliko različne države denarja potrošijo na armade.

Ozrimo se na armado na suhem (kopnem). Po primeru velikosti državne in števila prebivalcev začnemo z Rusijo, ki v miru šteje 720.000, ob vojski 1 milijon in 100.000 vojakov.

	v miru	ob vojski
Francosko . . .	405.000	1,150.000
Avstrija z Ogersko	278.000	1,056.000
Nemčija severna .	319.000	977.000
Angleška . . .	138.000	444.000
Laška	183.000	573.000
Španija	142.000	204.000
Turčija evropejska	100.000	281.000

Skupaj tedaj v Evropi: na blizo 292 milijonov prebivalcev v mirnem času 2 milijona in 532.000, ob vojski 6 milijonov in 867.000 mož, tedaj na 46 mož 1 vojak.

Armade na morji pa ima:

	ladij	topov	vojakov
Rusija evropejska	244	2200	44.000
Francoska . . .	413	6860	60.000
Avstr. Ogersko .	98	870	14.600
Nemčija severna .	91	560	4.950
Angleška . . .	468	8800	65.500
Laška	93	1020	18.000
Španija	118	1070	23.800
Turška evropejska	91	980	16.000

Skupno število v Evropi: 2308 ladij s 26.522 topovi in 306.550 vojaki, mornarji itd.

Za oboroženo obojno armado potrosi

Rusija evropejska .	282	milijonov gold.
Francozka	272	„
Avstrija z Ogersko .	128	„
Nemčija severna . .	124	„
Angleška	319	„
Laška	82	„
Španija	61	„
Turčija evropejska .	49	„

Skupaj tedaj se za armade evropejske potrosi 1451 milijonov gold. in to le v mirnih časih.

Ako zdaj pomislimo, da skupni dohodki, ki se nabirajo večidel po davkih, vseh evropejskih držav znašajo 4999 milijonov gld. (v renskem denarji), in da vse te države imajo 33.429 milijonov gold. dolgá, kteri jim naklada 1330 milijonov gold. obresti (činža) vsako leto, je pač očitno, kako velikanske stroške prizadeva vojaštvo državam, in da je želja popolnoma opravičena onih, ki kličejo: vlade! naredite odkritosrčno spravo med seboj in zmanjšate število vojakov do celó majhnega števila. Ako se to zgodí, dobí tudi kmetijstvo in obrtnijstvo delavnih močí, ki jima jih zdaj odteguje silno število vojakov.

— Če hočejo nemškutarji bedake svoje vére strašiti, zaženo brž glas: „to delajo rusovski agenti, to delajo rusovski rubelji!“ Tako so križali spet o razbuki bruski, tako ob razpoku petarde v Pragi. To pa se je za malo zdélo ruskemu poročniku na Dunaji in on je zahteval resno od dunajske vlade, naj dá preklicati te laži, sicer bode ruska vlada zahtevala strogo preiskavo. In kar brž so letéli preklici po vseh uradnih listih dunajskih in drugih, kakor da jim že za petami gorelo.

Iz Trsta. — 13. dan t. m. je bila obletnica lanskih homatij. Vlada je resno pazila, da ne bi se uganjale v spomin takih dogodkov kake demonstracije. Ne le močne vojaške patrole so hodile po mestu, temuč bilo je v pondeljek prilepljeno od vodstva policijskega po voglih še posebno naznanilo, da je zasačila policija nekaj razglasov nekega lahonskega odbora, ki se imenuje „comitato d' azione“. 13. julija se je imel prilepiti ta razglas po zidovih, v kterem se berejo te-le besede: „13. t. m. (ob 3. uri popoldne) pojdemo na pokopališče, da izpolnimo, kakor se spodobi, dolžnost do onih učenikov ter da se navdušimo na ne še maščevanih njunih grobovih še k večemu črtu in da se nam še bolj vname maščevavnost proti barbarskim rabeljnom“. — Policijsko vodstvo svarí gledé na ta besni poziv, naj bi se ljudje ne dali zapeljati, kajti vsaka poskušnja kake demonstracije, ki bi spominjala lanskih dogodkov, da se z vso ojstrostjo zatare. — „Oss. Tr.“ pripoveduje o „komitatovem“ razglasu, da ga je dala neka družba tržaških mladenčev v nekem beneškem mestu tiskati. V spomin 13. julija 1868. je prinesel „Citt.“ vvoden sestavek, v kterem pravi, kako so hoteli poprejšnjih let Trst ponemčiti (sredstva so imela biti „Triester Ztg.“, Schiller-Verein, nemško gledišče), po tem pa, ko ni vse nič zdalo, da se je lotila vlada poslovenovanja tržaškega mesta; nasledki — lanski dogodki. Razpor z slovenskimi okoličani — pravi — ni še prav poravnan, vendar pa slovensko rovarenje ne sega več čez postavne meje, kakor do lani (!!) batalijona ni več itd. Sploh konstatuje „Citt.“, da se je (v njegovem talijanskem smislu) vse na bolje obrnilo, sosebno z vlado in njenim najvišim zastopnikom je še precej zadovoljen. — Prav brez vseh demonstracij pa vendar ni bilo oni dan. Zapisano je bilo tù pa tam po drugih: „Oggi, 13. luglio, festa! Al Camposanto! Parisi †“ (Danes, 13. julija, praznik! Na pokopališče! Parisi †). Tudi listki z demonstrativnimi napisi rdeče-modrimi so se nahajali. — Tepena sta bila tudi dva Slovenca, ki sta v neki krčmi „živio“ vpila.

Štajarsko. Iz Maribora. Volitve za mestni zbor so končane. Iz početka je vladala neka posebna, skorej nezapopadljiva zaspanost med „konservativnimi“ mestjani. Ko pa se je v 3. razredu volil Brandstetter, glavar „fortšritlerjev“ in sami njegovi privrženci, se je skorej vse prestrašilo in po pravici reklo, če bode ves mestni zbor iz samih takih odbornikov sestavljen, mora v mestu vse iti rakovo pot. Še le po tej

volitvi se je za to začelo delovanje konservativcev in sicer ne brez vspeha, ker v 2. in 1. razredu so se volili sami taki možje, v ktere ima večina mestjanov zaupanje, in po takem so se mahoma razkadile lepe sanje Brandstetterjev, ki so se že videli na čelu mestnega odbora in so že namerjavali vse po svojih idejah osnovati. Da se pri teh volitvah na Slovence še ni mislilo — ni treba povedati! — Tudi izvršilni odbor za Slomšekov spominek je te dni imel sejo, pri kteri je denarničar položil celó na tanko račun. — Iz tega računa se vidi, da se je za imenovani spominek dozdaj darovalo 3513 gold. 38 kr. v bankovcih in 53 gold. v srebru in še zunaj tega 3 ces. zlati in en zlat, ki veljá 5 frankov. — Denarji so 1. julija 1869. že prinesli obresti 490 gold. 86 kr., ki spet že obresti nesejo. Vsega denarja je tedaj že skupaj 4004 gold. 34 kr., ki nesejo obresti po 5 in tudi šest od stotine in zvun teh še je 53 gold. 15 kr. v srebru, ki se bodo tudi prodali in dali v hranilnico, da bodo tudi nesli obresti. Zvun tega še tedaj ostanejo zgorej imenovani zlati v kasi.

— Baron Mecsery, štajarski deželni namestnik, gré zarad bolehanja na kmetijo in kasneje gré v penzijo.

Koroško. Gosp. Matija Majar, sloveči slovenski jezikoslovec, je po Veliki noči za mrtvudom zbolel. Bil je v veliki nevarnosti, pa zdaj se je že tako daleč ozdravil, da spet opravlja svoje duhovniške opravila. Gosp. Majar misli spisati jako zanimivo knjigo, ter dokazati starodavnost Slovanov.

Hrvaško. Vladika Strossmajer je naročil kanoniku Račkemu, naj na njegov račun nakupi vse umetniške predmete, ki se iz zapuščine kardinala Haulika v očitni dražbi prodavajo. Gospod vladika je pooblastil dr. Račkega, naj za akademijo kupi vse umotvore, naj so še tako dragi. In nakupil jih je res za 5614 gold. Slava velikemu mecenu jugoslavenskemu!

Česko. 8. dan prihod. meseca so silno važne volitve deželnih poslancev; kajti te volitve, ako spet zmagajo národni volilci, bojo veliko odločile o prihodnosti decemberske ustave in sedanjih ministrov. Vlada ima tudi tako malo zaupanja do tega, da bi zmaga v volitvah njena bila, da celó nobenih kandidatov ne stavi, podpirala bode le take, ki bi utegnili narodnjake spodriniti.

Francosko. Iz Pariza. Cesar Napoleon si je izvolil nove ministre, a tako malo so všeči, da pridejo kmalu spet drugi. Francozje so se izbudili od večletnega spanja. Starešinstvo (senat), ki je to, kar avstrijska gospôska zbornica, se snide prve dni prih. meseca, da se posvetuje, ali se dajo izpeljati sklepi cesarjevi o veči svobodi državnega zbora. Brž ko ne bodo Napoleonove drobtinice prepičle.

Španско. — V nesrečni tej deželi se spet vnema punt. Vladar Serrano je oklical postavo od 1821. leta, ki meri na zadušbo puntov.

Žitna cena

v Kranji 26. julija 1869.

Vagán pšenice 4 fl. 75. — rži 2 fl. 80. — ječmena — fl. —. — ovsa 2 fl. 10. — soršice 3 fl. 56. — ajde 2 fl. 60. — prosa 3 fl. —. — krompirja 1 fl. 60. — fižola 3 fl. 52.

Kursi na Dunaji 27. julija.

5% metaliki 63 fl. 56 kr.	Ažijo srebra 121 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 72 fl. 75 kr.	Cekini 5 fl. 90 kr.

Volilci okolice ljubljansko-vrhniške!

V saboto, 31. dan t. m., imate voliti deželnega poslanca. Odbor „Slovenije“ Vam po dogovoru z veljavnimi volilci teh dveh okrajev priporoča:

gospoda Franceta Kotnika, posestnika iz Vrda blizo Vrhnike.

Gospod France Kotnik, dobro poznan po deželi naši, je kmetijsk gospodar, ki veliko davka plačuje; al ne samo v kmetijstvu je izveden, v kterem tudi družbi kmetijski kranjski opravlja opravila predstojnika poddružnice vrhniške, temuč izveden je tudi v tehniki in stavbenih znanostih, po kterih bode dobra moč deželnemu zboru; izobraženi mož pozná potrebe dežele naše in Avstrije vse, in ker je samostojen po svojem posestvu in se nima nikomur vklanjati, bode postopal v vsem le na prid in blagor naroda slovenskega, čegar pošten in veren sin je in isti program ima kakor večina deželnega našega zbora.

Odbor „Slovenije“ po misli mnozih volilcev, ki so si izbrali kmetovalca gosp. Kotnika za svojega poslanca, še posebno za tega del pritrjuje, ker se ta volitev dotikuje kmetiške okolice, in ker je prav, ako tudi okolica vrhniška ima enega poslanca v deželnem zboru, kakor okolica ljubljanska ima že svojega.

Tak je tedaj mož, ki ga Vam živo priporočamo.

Zato pa tudi trdno zaupanje stavimo v Vas, da enoglasno volite njega, in se ne daste motiti po nikomur našim pravilom nasprotne stranke, ki Vas morebiti pregovarja za druzega in se Vam hlini in slini, da bi Vas na limanice vjel.

Pridite tedaj 31. dan t. m. dopoldne vsi v Ljubljano k volitvi in enoglasno si volite gosp. Franceta Kotnika za svojega poslanca.

Opominjamo Vas le še tega, da vsak volilec seboj prinese povérilni list (Legitimationskarte), ki ga je dobil od okrajne gosposke, in da ga oddá volilni komisiji; drugače bi ne smel glasovati in zgubljen je glas.

Odbor národnega društva „Slovenije“ v Ljubljani 19. julija 1869.

Odgovorni vrednik: **Janez Murnik.** — Natiskar in založnik: **Jožef Blaznik** v Ljubljani.